

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU PROGRES ECONOMIC, SOCIAL ȘI CULTURAL

ABONAMENTUL:

Pe an cor. 5; pe jumătate an cor. 250.
Pentru România 15 lei pe an.

INSERTIUNILE:

să socotesc după tariffă, cu prețurile
cele mai moderate.

Abonamentele și inserțiunile să plătesc totdeauna înainte.

In timp de iarnă.

Ne aflăm în pragul iernii.

În cele mai multe părți ținuturile, câmpiile și livezile au îmbrăcat vestmântul alb.

Paserile nu ne vor mai delecta cu ciripitul lor desfătător.

Țăranul nu va mai doini în fața plugului până la sosirea blândeii primăveri.

Oficanții, cărturarii, cari se ocupă cu munca spirituală își vor urma activitatea și în anotimpul de iarnă ca și în cel de vară, iar țăranul român, va avea a se ocupa cu lucruri mai migăloase, mai mult în jurul casei și vitișoarelor sale.

Este știut, că țăranul român îndată ce a intrat în iarnă, petrece mai mult în nelucrare, cel mult dacă mai răsfoiește din când în când în câte o carte veche, sau în vre-un calendar ca să se informeze despre mersul vremii și a timpului.

Această ocupație însă este cu totul prea neînsemnată în asemănare cu pretenziunile timpului actual.

Astăzi pe toate terenele se fac sforțări pentru răspândirea culturii în stratul populației de jos.

Acest fapt ni-l dovedește mai cu samă alte popoară mai culte decât noi, ca de pildă Francezii, Nemții și alte seminții.

Poporul român precum știm, din proprie inițiativă nu prea este aplicat a începe o muncă mai de seamă.

Ce ar trebui să facă poporul român în timpul de iarnă?

Să facă ceea ce face alte neamuri, să cetească, să învețe.

Spre acest scop servesc cărțile scrise în graiu popular, cari, har Domnului, sunt destule.

Cele mai folositoare pentru popor le află pe cele de cuprins economic și higienic.

Prin cetire nu numai, că va omori serile cele lungi și plictisitoare de iarnă, dar își va înmulți și cunoștințele de cari atâta trebuință are în viața de toate zilele.

Neamțul este acela, care nici un moment din viață nu-l lasă nefolosit.

Dacă Neamțul, care este cu mult mai bine situat materialicește știe prețui timpul cu atâta folos spre binele lui familiei sale și societății din care face parte, atunci Românul care este pe o treaptă cu mult mai inferioară în cultură și a cărui stare materială este cu mult mai mizeră va trebui să depună o muncă îndoită, pentru a nu succumbă în lupta pentru traiu.

O altă pildă deamnă de urmat ne-o dau tinerii Cehi, cari în toate Duminecile și sărbătorile să *adună la sfat*, unde preotul sau învățătorul cetește mulțimei azistente, cărți de cuprins economic și higienic.

Dar nu numai atâta.

Conducători sufletești ai poporului învață și instruează poporul cum să-și valorizeze poamele și cerealele, punând în curent, poporul, totodată cu cele ce se întâmplă în lu-

mea politică, așa că ei sunt în curent cu cele ce se desfășură în jurul lor.

La aceste începuturi frumoase și folositoare ar trebui să se cugete serios și conducătorii naturali ai poporului nostru: *preoții și învățătorii* precum și alți binevoitori ai poporului.

E greșită părerea, căreia zilnic i-se dă loc prin ziare, anume toată sarcina să lasă în grija acestor conducători adevărați.

Este adevărat, că ei trebuie să iee inițiativa, dar să nu se aștepte toată munca numa dela ei.

Nu tăgăduim, că nu s'ar fi făcut și la noi începuturi binevoitoare în aceasta direcțiune, răul zace însă în faptul că majoritatea din inteligența noastră stă cu totul nepăsătoare, sau cel mult, dacă își ia osteneala să dea vre-o povață în interesul poporului, dar când este vorba de a începe munca, vocile binevoitoare amuțesc.

Să ne grăbim deci a aruncă vâlul acela negru al neștiinței de pe sufletul țaranului, căci timpul pierdut azi va fi cu uult mai scump pentru ziua de mâne — dând atunci dovadă străinilor, că și poporul român este capabil de a înțelege rostul timpului.

Ghimbașanul.

2 Decembrie.

Era anul 1848 când curtea imperială se retrăsese dinaintea mișcărilor revoluționare din Viena la Olmütz. În dimineața zilei de 2 Decembrie mijia lumea în jurul reședinței episcopoești din Olmütz, fără a ști ce are să se petreacă acolo, unde să adăpostise casa domnitoare. În antecamera salei de tron improvisată de atare în pripă mare, ghideau căpeteniile civile și militare, între cari și câțiva arhiduci, că ce are să se întâmple. Dar nimeni nici n'a visat de aceea ce sa întâmplat. Fix la orele 8 a apărut casa domnitoare în sala de tron improvisată. Mai înainte Francisc-Carol, după Ferdinand legitimul moștenitor de tron, cu soția sa Sofia și fiul lor Francisc Iosif, însoțiți de ceilalți principii și principese a casei domnitoare. După aceasta a intrat părechia imperială Ferdinand V și Maria Ana. Pe cei din antecameră nu i-a lăsat să între în sala de tron. Acolo au fost admiși numai membri casei domnitoare, miniștrii, în frunte cu Schwarzenberg, iar dintre șefii militari numai Windischgrätz și Iellasich. Procesul verbal la luat Hübner. Împăratul fără nici un încunjur declară, că abdice de tron, în favoarea nepotului său. Francisc Iosif îngenunează înaintea unchiului său, ca să primească binecuvântarea. «Fi brav, Dumnezeu te va ajuta; aceea ce fac acum o fac bucuros» zisă împăratul cu voce tremurată și cu lacrimi în ochi. Tot actul n'a durat mai mult de un pătrar de oră. Aceasta este istoria zilei de 2

Decembrie, a cărei aniversare de 60 ani s'a serbat Miercuri în întreaga monarchie.

Toată stăpânirea este dela Dumnezeu, zice Mântuitorul Hristos. Aceasta va să zică, că Mântuitorul Hristos a recunoscut legitimitatea autorității de stat ; iar biserica credincioasă învățăturilor lui Hristos a cuprins în rugăciunile sale liturgice acest respect față de domnitorul instituit în ordine legitimă.

Și iarăș Mântuitorul Hristos zice: «dați Împăratului ce este a Împăratului și lui Dumnezeu ce este a lui Dumnezeu». Biserica ortodoxă a dat întotdeauna cu prisosință tributul supunerii omagiale, capetelor încoronate, cari sau succedat pe tronul Ungariei.

La acest obligament doctrinar al bisericei să mai asociază și sentimentul recunoștinței față de acel Domnitor, care pe baza așezămintelor canonice ne-a recunoscut și sancționat autonomia bisericească, cetatea cea sfântă a neamului nostru românesc. Iată de ce am avut noi îndoit motiv a serba bisericește, ziua aniverzării a Domniei de 60 ani cu care prevedința divină a dăruit pe gloriosul nostru rege Francisc Iosif I.

Când dăm acest tribut al datornicului omagiu «celui cu dajde», nu putem lăsa despărțit de acest act de onoare, pe acela, care ne-a călăuzit la treptele tronului, pe Marele Șaguna, sfetnicul cel luminat al Maiestății Sale. Fie consacrată și memoriei lui o rază din strălucirea zilei ajunsă de Domnitor, căci mai credincios sudit n'a avut Maiestatea Sa decât pe Marele Șaguna și pe poporul său. Domnitorii numai prin popoarele lor credincioase pot ajunge la strălucire.

Din strălucirea Domniei ridicată de virtuțile noastre cetățenești, ne mărginim astăzi a cere; ocrotirea sfintelor noastre așezăminte bisericești și culturale.

Odinioară purta singur Șaguna litia; acum a rămas să poarte litia cei ce au primit printrânsul ființa lor de arhieriei ai bisericii naționale române porniți dar litia iubiților nostri arhieriei în urmele lui Șaguna, căci noi vă urmăm.

„Biserica și Școala.”

Diverse.

Animale vrednice de cruțat.

Pentru economi este bine de știut, că următoarele animale sunt foarte folositoare pentru ei, din cauză că ele stârpesc o mulțime de insecte stricătioase pentru economie.

Așa broasca este un stârpitor de insecte fără păreche.

Ea mănâncă muște, molii, fluturi, purcei de pământ, larve, etc.

Broasca râioasă mănâncă mulțime multă de râme, melci, gândaci (goange), larve, omizi, etc.

Adesea ori grădinarii anume o aduc în grădini.

Ariciul să hrănește cu șorecei, mici animale rozătoare, melci, larve cărăbușilor de Maiu, etc.

Șerpele orb e cu totul nesticătios, și ca dușman al insectelor e neprețuit.

Păpăruga (vaca maicii Domnului) e neobosită în a stârpi păduci de frunze.

Tot așa de folositor e și sobolul (cârțița).

De aceea, dacă ea ni-ar fi neplăcută în grădină să o alungăm, dar să nu o omorim.

*

Despre Urechelniță.

Urechelnița este un animal de noapte, care trebuie să fie mai mult prețuit, decât este de obicei.

Este numai o poveste, că roade florile pomilor.

După cercetările mai nouă științifice, s'a găsit în stomacul ei aproape numai resturi de animale, dovadă că mănâncă insecte, precum păduchi de frunze ș. a., care vatămă florile.

De asemenea este de admirat, că dânsa este unicul insect care clocește însăși ouăle și-și hrănește puii.

Dacă se înmulțesc prea mult se pot prinde, luând o tulpină de trestie sau de soc, după ce s'a scos măduva, și atârându-le lângă cuiburile lor.

Atunci ele intră dimineața în aceste tuburi și astfel se pot ușor prinde.

Mulți oameni să tem de urechelniță, crezând, că intră în urechi și de aici în creer.

Cu puțință este, ca orice insect mic să între în urechi, dar ca să ajungă până la creer este o părere cu desăvârșire greșită, căci la capătul tubului (găurei) de auzit se află o peliță, numită tobă sau timpan, care îl închide cu desăvârșire.

Dacă însă ar rătăci vre-un insect prin urechia omului și i-ar produce dureri, atuncia nu este alta de făcut decât a se culca pe un obiect nemișcător, cu urechia pri-mejduită în sus.

După aceea se varsă încetinel apă călduță în ureche și omul stând în deplină liniște, insectul va eși în curând afară.

Urechelnița se scoate foarte ușor și cu o bucată de lemn de nuc cu coajă, de mărimea unei piese de cinci coroane.

Indată ce urechelnița simte mirosul cel tare de nuc ese afară și omul scapă de durerile, care i-le-ar putea produce.

Simbolismul animalelor.

Delfinul să declară animal curat de Levitic, este emblema sânteniei lui Isus Cristos. Avându-să în vedere mărima lu biserica primitivă il ia simbol al stăpânirii împărătești. Darul de a prevedea primejdia l-a făcut să fie emblema prudenții creștine. Insemnează apoi pietatea pentru cei morți. Este atributul mai multor sânti.

Dromodarul e emblema orgoliului.

Elefantul cu datini sobre și esterior urât e emblema castității și a cumpătării.

Ermelina era odată simbolul moderațiunii, curățeniei.

Fluturile reprezintă învierea, apoi nestatornicia, ușurătatea. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Furnica este figna prudenții laborioase care adună vara cele trebuincioase de iarnă. Prov. 6, 6—8 îndeamnă pe leneș să meargă la furnică și să învețe.

Găina insemnează dragostea maternă și este atributul iubirii.

Gaița e emblema indiscreției și a vanității.

Gâsca reprezintă prostia. Este semnul ernii, epoca călătoriei și a vânătoarei. Să află ca atribut la s. Ambrosie etc.

Greierul simbolizează pe omul ocupat să cânte laudele lui Dumnezeu.

Gruinul e simbolul veghierii și loialității din cauza credinții ce o an cătră regele lor.

Hiena. Acest animal necurat și sălbatic care să hrădin cadavre este emblema diavolului. Simbolizează hulirea, lăcomia, ipocrizia și nestatornicia moravurilor.

Huhurezul simbolizează zgârcenia, invidia, lenea noaptea și moartea.

Iepurele e simbolul fecundității și poștei trupești și totdeauna să pune la fecioare exprimându-să că ele au învins ispitele cărnii.

Iepurele de casă simbolizează fecunditatea și frica.

Lăcusta e simbolul păgânilor, ereticilor, profeților falși. Să află atribut al s. Ioan Botezătorul etc.

Lebeda e emblema catehumenilor și oamenilor iubitori de singurătate. Albeața ei simbolizează curățenia. E atributul apei.

Leopardul să consideră figura caracterului înșălător și număroase embleme ale satanei.

Leul ca regele animalelor este emblema puterii, autorității, dreptății, curajului.

Să întrebuințeze simbol al lui Christos care a fost vestit »leu din Iuda«; apoi mai închipuește leul învierea Mântuitorului, căci să credea că puiul de leu moare când să naște și numai tatăl său îl poate învia apoi a treia zi dela naștere.

De altă parte leul simbolizează și orgoliul și este figura demonului.

Leul e atributul prorocilor Danil și Ioil și al mai multor sfinți (evangelistul Marcu, fer. Ieronim, Pavel pustnicul, Chiriac, Ignatie, Onofrie, Pantaleon, Natalia, Prisca, Maria Egipteanca etc).

Liliacul este simbolul invidiei, a întunerecului, morții, demonului.

Lipitoarea simbolizează zgârcenia, necumpătarea.

Lupul închipuește erezia respinsă de biserică; este emblema demonului, lăcomiei (de mâncare), mâniei.

Măgarul (asinul).

1. *Calomnia de onolatrie*. Apion și Tacit imputau Iudeilor onolatrie (cultul azinului), nu însă și creștinilor, la început; mai târziu însă să întinse calomnia aceasta și la

ei. Aşa Tertulian și Minuciu Felix mărturisesc pentru epoca lor din veacul al 3. d. Cr. că calomnia aceasta era în circulație la adresa creștinilor.

A rămas și un monument al acestei calomnii, cea mai veche reprezentare a crucii, în forma **T**, jos să află *sup-pedaneum*, scândura pe care sânt aşazate picioarele celui răstâgnit, care e îmbrăcat în cămașă, coapsele sânt încinsé, iar capul e de măgar. La stânga e desemnată o altă persoană, drept, ridică ochii la cel răstâgnit, iar supt grupă să poate ceti: *Alexamene adoră pe Dumnezeu*. Tabloul acesta pare a fi de pela anul 123 d. Cr.

2. *Măgarul și nașterea Mântuitorului*. Să află între monumentele în figuri, destule la reprezentări ale nașterii Domuului. Acest obicei să arată ceva mai târziu, iar pe câteva exemplare să vede măgarul și boul. Să fie realitate istorică ori numai simbol?

Baronius crede realitatea istorică citând mai mulți părinți în favorul afirmației lui (*Annales*, I, 5, 2).

Tillemont crede că mărturia lor trebuie luată în înțeles alegoric și punctul de mâncare este Isaia (1, 3): «Boul ș'a cunoscut stăpânul, și măgarul ieslea domnului său».

Leclerq are aceeaș părere bazându-se pe tăcerea evangeliilor și a scrierilor autorizate din epoca primitivă. Intâia mențiune de ele să face în apocriful. «Pseudo-Matei» care scriere s'a compus cel mult în veacul 6, nu mai înainte; deci mărturia aceasta n'are nici o importanță. Prudențiu, în veacul 4., încă vorbește de leagănul acesta, amintește pe mușii azistenți și omagiile adoratorilor incuți, *adorat haec brutum pecus*; dar mărturia lui încă este sujelul interpretațiunii simbolice.

3. *Măgarul și fuga în Egipt*. Reprezentarea fugii în Egipt în veacurile dintâi nu să poate dovedi.

4. *Simbolismul măgarului*.

a) Părinții bisericii cred că el simbolizează popoarele păgâne.

b) Sinagoga să personifică în acest animal ignorant și obstinat, emblema îndărătniciei poporului neascultător de Dumnezeuul său.

c) Măgarul e și simbolul lenei și cumpătării.

Măgarul ca atribut să află la mai mulți sfinți.

Măimuța închipuește ipocrizia și idololatria; este imaginea demonului și să dă atribut zgârceniei, dialecticii, nebuniei, ne'nfrânării.

Mierla este emblema resignațiunii.

Mistrețul. Acest animal pustiește câmpiile și viile; este imaginea demonului (Ps. 79, 14).

Mistrețul simbolizează pe cel bogat, mânia, perzicuiunea, invidia, ne'nfrânarea.

Mreana înoată în adâncimile apei și de aceea închipuește pe oamenii cu moravuri rele.

Musca simbolizează vorbirea de rău, bârfeala, cinizmul, pottele rele.

Nevăstuica are aproape numai caractere urâte în mistică creștină. Evreii credeau că e necurată și nu era ertat să o mănce. Închipuește dișprețul cuvântului dumnezeesc, cupiditatea, viclenia și viața nestatornică; simbolizează apoi fățarnicia și depravarea.

Câteodată însă este emblema circumspecțiunii creștine, să credea că cu mirosul ei ar putea nimici pe basilicul infernal.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut Nr. 375—376 din «Biblioteca pentru toți» cuprinzând «*Vicarul din Wakefield*» celebrul roman al scriitorului englez Olivier Goldsmith, traducere de Willy Ghül. — Prețul 60 bani. A se cere catalogul complet al «Bibliotecei pentru toți» la Librăria editoare Leon Alcalay în București (România).

„ARENA“

ORGAN CENTRAL DE ANUNȚURI ÎN DEVA.

Apare la 1. și 15. a fiecărei luni.

Abonament pe an 2.— cor., pe jumătate de an 1.— cor.

Ar fi de dorit, ca fiecare econom, meseriaș, negustor, întreprinzător, preot, învățător, oficial de ori-ce categorie, meseriaș și lucrător, ori-ce întreprindere privată ori publică, băncile noastre: toți, cari avem ceva afacere de câștig, să prenumărăm acest prea folositor organ de anunțuri.

„Arenă“ apare în limba română, ungurească și nemțească. Pentru taxe mici de câte 1—3 coroane ea publică ori-ce anunț în 3 limbi. Ea **mijlocește** ori-ce afacere de câștig între cetățenii de deosebite limbi.

Cine are fân, bucate, lemne, vite, pari sau alți articli de vânzare, ori caută spre cumpărare: afle aceasta din »Arenă«. Cine are de lucru, caută de lucru; lucrătorul, care caută pâne, publice în »Arenă« din Deva.

Redactor responsabil: AUGUST A. NICOARĂ.

CUMPĂRAȚI BIBLIOTECA „BUNUL ECONOM“.

Din această bibliotecă să pot comanda următoarele broșuri:

1. »Nutrețurile ierboase, cositurile, prepararea fânului și pășunile«.
2. »Economia porcilor, oilor și a caprelor«.
3. »Sămânța plantelor agricole și sămânatul lor«.
4. »Ingrijirea plantelor în cursul vegetațiunii. Recolta cerealelor«.
5. »Economia vitelor sau Zootehnia generală«.
6. »Agrologia sau cunoașterea pământurilor și mijloacele de a le îmbunătăți«.
7. »Agricultura generală. — Lucrarea pământului. — Plugul, grapa, tăvălugul și alte instrumente de mărunțit pământul«.
8. »Ingrășemintele. Irigațiunile (udarea pământului).
- 9—10. »Prăsirea păsărilor de casă (galițe hoare). Găinile, curcile găinușele (bibilicele), gășcele, rațele, porumbii (porumbii)«.
11. »Cultura cerealelor. (Grâul, săcara, orzul, ovăsul, meiul, hirișca cucuruzul (porumbul)«.
12. Cartoful, napul (sfecla), inul, cânepa rapița fasolea, linteaa, mazărea, și cultura lor.
13. »Economia cailor, vitelor mari cornute și bivoliilor«.

Prețul unei broșuri 30 fil. pentru România 50 bani.

Comandele să se adreseze la administrația »Bunul Econom« în Déva.

FISCHER T COMP NAGYENYED

PEPINERIE DE POMI SI VITE

150.000 Pomi Roditori
1.000.000 Sujete
1.000.000 Pianta pentru gard
vii arbori de promenada, arbori de ornament, roze, fructe cu boaba, centifoi etc.

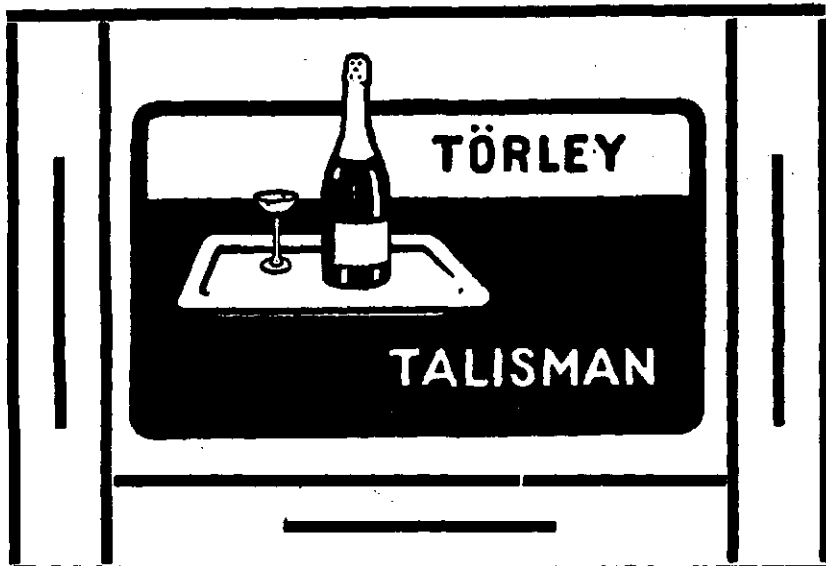
1 Million altoae de vite, vita de vile Europeanasi Amerikană cu sũ.

Specialitate: altoae de vita pentru desert.

Sub-cultura
120 jug.
cat.

30.000
Pruni de Bistrita si de
Bosnia oltuiti Exem-
plare foarte frumvase

Fără
rádaolna

Cruce (stea) dublă electro-magnetică.

BCU Cluj Patent Nr. 86967. Library Cluj

Nu e crucea lui Volta.

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune
rării, că acest aparat
de 20

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție.

e a se da împreju-
vindecă boale vechi
de ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fșituri de ureche, dă-
tate de inimă, sgârçiri de inimă, asma, auzul greu, sgârçiri de stomac, lipsa poftet
de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, in-
fluența pinsomnie, epileisia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale
cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria
mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari pretuisc cu mulțămire inven-
țiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care in decurs
de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a
constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public
asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul »Volta«
deoare-ce „Ciasul-Volta" atât in Germania cât și in Austro-Ungaria a fost
oficios oprii fiind nefolositor, pe când aparatul meu e in genere cunoscut, aprețiat și
cercețat. Deja ești nătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 8 cor.

folosibili la morburi cari nu sunt
ma vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 6 cor.

folosibili la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expedițe din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/24. Strada Vadász, 34. colțul.

TIPOGRAFIE ROMÂNEASCĂ în DEVA.

Aducem la cunoștință Onoratului public din loc și jur, că am deschis o întreprindere românească de tipografie sub numele:

Tipografia „Sfântul Ioan“

a băncii industrial-economice „Industria“

strada Săcuilor nr. 18.

Arangiată fiind cu cele mai moderne litere și cu cel mai fin material, își recomană on. public spre binevoitoarea atențiune și părtinire tot soiul de lucrări atingătoare de această branșă, promițind executare cu gust estetic, urgent și cu prețurile cele mai moderate precum:

Tipărituri pentru bănci:

Bilanțe --- Tabelări --- Registre

Protocoale Liste de escompt etc.

Toate tipăriturile necesare băncilor

--- le executăm prompt și ieftin. ---

Lucrări colorate precum:

Invitări pentru petreceri, pentru

cununii, bilete de logodnă, cărți

de vizită, etc., cu prețuri moderate.

Tiparul tipografiei „Sfântului Ioan“ în Deva.

